

[Lone Dybkjær]

I virkeligheden er det lidt ærgerligt, at ligestillingsdebatten og børnedebatten ikke kom til at falde sammen under en fælles titel, der hedder: børn og ligestilling – et dilemma, eller: kan det forenes? Det er jo det, det handler om. Hvordan skal vi skabe en god tilværelse for børnene, når kvinderne er gået ud på arbejdsmarkedet for at blive der. Lad os foreslå, at en af parterne skal gå hjem. Det er nemt nok, men det er bare fuldstændig uden for virkelighedens verden.

Målet for kvinderne var ikke at realisere sig selv i snæver forstand. Målet var at blive økonomisk uafhængig af manden og at blive ligestillet med ham. Vi begik mange fejl, og jeg tror, at den største af dem var, at vi troede, at faren gik ind, når vi gik ud. Vi troede, den nye arbejdsfordeling ville komme af sig selv eller i hvert fald uden så store sværds slag, som antallet af skilsmisser viser. Vi overså, at mændene meget længe har været borte fra hjemmet og har været helt koncentreret om deres arbejde så længe, at hverken de eller arbejdsmarkedet var indstillet på at lave sig ret meget om, bare fordi kvinderne kom ud i arbejdslivet. Svaret blev: opvaskemaskiner og børneinstitutioner.

Fejlene er gjort, og det kan vi ikke gøre om, og det hjælper ikke med denne bondeanger og dårlig samvittighed. Det, vi kan spørge os selv om, er, hvordan vi i praksis forener børn og ligestilling.

Ved debatten om Børnekommissionens betænkning den 13. oktober 1981 – Folketings Tidende 1981–82, 1. samling, sp. 510 – sagde jeg:

»Min konklusion er således, at børnene skal være et fælles ansvar for forældrene, ikke kun den ene, og at man vælger at få børn i en periode kan betyde nedprioriteret indsats – udfoldelsesmuligheder – andre steder, men at det ikke på længere sigt må blokere for udviklingsmulighederne, heller ikke arbejdsmæssigt.«

En sådan konklusion indebærer ændrede holdninger hos såvel kvinder som mænd, og det indebærer også ændrede holdninger hos arbejdsgiverne.

Vi kan sagtens stille forslag, der betyder, at det bliver lettere for børnefamilierne på kort sigt, men vi risikerer, at prisen er, at det bliver næsten umuligt at komme videre på længere sigt.

Jeg synes, det ville være utrolig rart, hvis nogle af alle de arbejdsgivermænd, der mener, det er så kvalificerende for kvinder at gå hjemme og passe deres børn, ville tage den praktiske konsekvens, som er, at når de besætter lederstillinger, så tager de nogle af dem, der har været på nedsat arbejdstid, fordi de ville tage vare på deres børn.

Vi kan spørge os selv om, hvad vi så kan gøre i mellemtiden fra samfundets side, for sådan nogle holdninger ændrer sig jo ikke fra den ene dag til den anden, nej. Der er kodeordet efter min opfattelse for den samlede indsats, at vi skal prøve på at afløse splittetheden med en sammenhæng for familier med børn, og det skal vi prøve på at gøre alle steder.

Socialministeren er i sin redegørelse inde på, at vi kan gøre noget vedrørende daginstitutionerne, at vi ved at åbne daginstitutionerne kan skabe nogle fællesskaber. Ordet »fællesspisning« er oven i købet nævnt. Vi enlige mødre kender godt til, hvilken lettelse det ville være. Jeg mener, det er nogle rigtige initiativer. Jeg mener, det er rigtigt, at vi prøver på at skabe noget samling omkring daginstitutionerne, og jeg mener, at der kan laves en utrolig masse nyttige og praktiske tiltag, som vil lette dagliglivet for børnefamilierne.

Det Radikale Venstre har et parallelsforslag om et udviklingsprogram for folkeskolen. Grundtanken er den samme: vi vil prøve på at gøre folkeskolen til et samlingssted for lokalsamfundet – »kultursted« har vi oven i købet kaldt det – men sådan, at alle kan bruge det, også sådan, at vi forener nogle kreative ting, nogle udviklingsting med nogle rent praktiske ting. Det er i dyb erkendelse af, at får vi ikke løst en række af børnefamiliernes daglige problemer, bliver det næsten kun til gode ord; så klarer vi ikke tilværelsen.

Det drejer sig altså om at prøve på at lave en række praktiske tiltag omkring de institutioner, der kan lette børnefamiliernes hverdag.

Jeg tror – det er socialministeren ikke inde på i sin redegørelse – det er nødvendigt, at vi supplerer disse initiativer med initiativer, der støtter det sociale netværk. Det, der er sket, er, at dengang kvinderne var hjemme, var der et socialt netværk, det vil sige, at hvis der skete noget med børnene eller manden eller